ॐ अस्तोषीद्धरिमेकाग्रमनसा सुसमाहितः प्रेमगद्गदया वाचा तन्न्यस्त-

ॐ नमः -हृदयेक्षणः॥७॥

ॐ स्वस्मिन्निव समस्तेषु तत्कृपामृतदृष्टये॥ प्रह्लादः स्तौति सत्य

धैर्यं दृष्ट्वा

ॐ श्रीगणेशाय नमः॥ प्रह्लाद उवाच॥ दिं प्राह

तत्र तावदात्मनो भगवत्स्तुतावनधिकारमिवाशंक्या विन १

ब्रह्मादयः सुरगणा मुनयोऽथ सि-

धिकारं संभावयन्नाह ब्रह्मादय इति पंचभिः मुनयो मनन

द्धाः सत्त्वैकतानमतयो वचसां

शीलाः सिद्धा ज्ञानिनोऽपि कथंभूताः सत्त्व एवैकस्मिंस्ता

प्रवाहैः॥ नाराधितुं पुरुगुणैर

नो विस्तारो यस्याः सा मतिर्येषां तथाविधा अपि वचसां प्रवा

धुनापि पिप्रुः किं तोष्टुमर्हति

हैरपि तथा बहुभिर्वक्ष्यमाणैर्गुणैरपि यमाराधयितुं न

स मे हरिरुग्रजातेः॥१॥

पिप्रुर्न पूर्णा न प्राप्ता इत्यर्थः स हरिर्मे मम कथं तोषं

प्राप्तुमर्हति तत्र हेतुः उग्रजातेः उग्रा घोरा आसुरी जातिर्यस्य॥१॥

एवं हरितोषणे स्वस्यायोग्यतामाशंक्य योग्यतां,

मन्ये धनाभिजनरूपतपः

संभावयति, मन्ये इति द्वाभ्यां, अभिजनः सत्कुले जन्म,

श्रुतौजस्तेजः प्रभावबल,

रूपं सौंदर्यं श्रुतं पांडित्यं ओज इंद्रियनैपुणं, तेजः

पौरुषबुद्धियोगाः ॥

कांतिः प्रभावः प्रतापः, पौरुषमुद्यमः बुद्धिः प्रज्ञा,

नाराधनाय हि भवन्ति

योगोऽष्टांगः एते धनादयो द्वादशापि गुणाः परस्य

परस्य पुंसो भक्त्या ततो

प्र० पुंस आराधनाय न भवन्ति, हि यतः केवलया भक्त्यैव

१ ष भगवान्गजयूथपाय ॥ २ ॥

व गजेंद्राय तुष्टोऽभवत् ॥ २ ॥

एवं भक्त्यैव केवलया हरेस्तोषः संभवतीत्युक्त्वा इदानीं भक्तिं विना नान्यत् किंचित्तोषहेतुरित्याह विप्रादिति

विप्राद्द्विषड्गुणयुतादरविंद

पूर्वोक्ताः धनादयो द्विषड् द्वादश गुणास्तैर्युक्ताद्विप्रादपि श्वपचं वरिष्ठं मन्ये यद्वा सनत्सुजातोक्ता द्वादश धर्मादयो गुणा द्रष्टव्याः

नाभ। पादारविंद विमुखाच्छ्व

तदुक्तं धर्मश्च सत्यं च दमस्तपश्च अमात्सर्यं ह्रीस्तितिक्षाऽनसूया यज्ञश्च दानं च धृतिः श्रुतं च व्रतानि वै द्वादश ब्राह्मणस्येति यद्वा शमो

पचं वरिष्ठम्॥ मन्ये तदर्पित

दमस्तपः शौचं क्षान्त्यार्जवं विरक्तताः ज्ञानविज्ञानसंतोषाः सत्यास्तिक्ये द्विषड्गुणा इति कथंभूताद्विप्रात् अरविंदनाभस्य पदारविं-

मनो वचनेहितार्थ प्राणं

दाद्विमुखात् कथंभूतं श्वपचं तस्मिन्नरविंदनाभेऽर्पिता मनो

पुनाति स कुलं न तु भूरिमा-

आदयो येन तं ईहितं कर्म वरिष्ठत्वे हेतुः स एवं भूतः श्वपचः सर्वं कुलं पुनाति भूरिमानो गर्वो यस्य स तु विप्र आत्मानः॥ ३॥

नमपि न पुनाति कुतः कुलं यतो भक्तिहीनस्यैते गुणा गर्वायैव भवंति न तु शुद्धये ऽतो हीन इति भावः॥ ३॥

तर्हि किं धनाद्यर्पणेन संमानं प्राकृत इव भगवानपे

नैवात्मनः प्रभुरयं निजलाभपू-

क्षतेनेत्याह नैवेति अयं प्रभुरीश्वरोऽविदुषोऽल्पकाज्ज-

र्णो मानं जनादविदुषः करुणो

नान्मानं पूजामात्मनोऽर्थेन वृणीते नेच्छति, यतो निजलाभेनैव पूर्णः तर्हि पूजां नेच्छति एवं तत्राह करुणः,

वृणीते ॥ यद्यज्जनो भगवते वि

कृपालुरतो वृणीते च तत्र हेतुः यद्यदिति, यं यं मानं,

दधीत मानं तच्चात्मने प्रतिमु

प्र. यद्वा यद्यस्माद्यद्येन धनादिना भगवते मानं विदधीत,

२ खस्य यथा मुखश्रीः ॥ ४ ॥

तदेवात्मने भवति, नान्यत् यथा मुखे कृतैव तिलकादि श्रीः शोभा प्रतिबिंबस्य भवति न तु साक्षात्तस्यैव कर्तुं शक्यते, तद्वत ॥ ४ ॥

यस्मादेवं भगवान्भक्तस्यैव तुष्यति तस्मादहं

तस्मादहं विगतविक्लव ईश्व

नीचोपि विगतविक्लवो गतपांकः सन्नीश्वर-

रस्य सर्वात्मना महि गृणामि

स्य महि महिमानं सर्वप्रयत्नेन स्वमनीषा

यथामनीषम् ॥ नीचोऽज्ययागु

नुसारेणानुवर्णयामि अजानतोपि स्तुतिकर

णविसर्गमनुप्रविष्टः पूयेतये

णहेतुमाह येनैव महिम्नाऽनुवर्णितेनाविद्यया

न हि पुमाननुवर्णितेन ॥ ९ ॥

संसारमनुप्रविष्टः पुमान्पूयेत प्राध्येत तन्महि-

अन्यस्य तथाप्राधकत्वाभावादित्यर्थः ॥ ८ ॥

तदेवमात्मनः स्तुतावनधिकारं परिहृत्येदानीं तं स्तुवन्तो-

सर्वे ह्यमी विधिकरास्तव सत्त्वधा

पोपसंहारं प्रार्थयन्ते, सर्वे हीति द्वाभ्यां, भोः ईश, अमी उद्भिज्जं-

म्नो ब्रह्मादयो वयमिवेश न चो

तो बिभ्यतः सर्वे ब्रह्मादयः सत्त्वमूर्तेस्तव विधिकरास्त्व-

द्विजन्तः ॥ क्षेमाय भूतय उता

न्नियोगकर्तारो भक्ता एव नान्ये, न च वयमसुरा इव वैरभावे-

त्मसुखाय चास्य विक्रीडितं

नैते भक्ताः किंतु श्रद्धयैव, तव रुचिरैरवतारैर्विविधं क्रीड-

प्र० ३ भगवतो रुचिरावतारैः ॥ ८ ॥

नमस्य विश्वस्य क्षेमादिप्रयोजनायन तु भयोत्पादनाय ॥

॥ ८ ॥

तत्तस्मादेषां भयपरिहाराय मन्युं यच्छोपसंहर यदर्थमयं,

तद्यच्छ मन्युमसुरश्च हतस्त्व-

मन्युः स चासुरः साधूनां सन्तोषार्थमद्य हतः अतः परं क्रोधे-

न कार्याभावात्तं नियच्छ, नन्वन्येषां वधेन साधुः किं मोदेत,

याद्य मोदेत साधुरपि वृश्चिक,

तत्राह वृश्चिकादेः परोपद्रवकारिणोऽन्यतो जातया हत्या,

वधेन तस्यैव तद्भद्रं जातमिति साधुरपि मोदेतैव) तर्हि जनानां

सर्पहत्या ॥ लोकाश्च निर्वृतिमि-

पुनर्भयाभावाय मन्युं धारयामीति चेत्तत्राह रूपमिति) तर्हि

बहूनां सुखावहत्वादमुं क्रोधं न त्यजामीति चेत्तत्राह लोका-

ताः प्रतियन्ति सर्वे रूपं नृसिंह

श्च निर्वृतिमिताः प्राप्ताः सन्तः प्रतियन्ति क्रोधोपसंहारं प्रती-

क्षन्ते) (विभयाय भयनिवृत्त्यै एतद्रूपस्मरणादेव भयनिवृ

विभयाय जनाः स्मरन्ति ॥ ७ ॥

त्तेर्न मन्युधारणेन कृत्यमस्तीत्यर्थः ॥ ७ ॥

त्वं चेद्बिभेषि तर्हि त्यजामीति चेत्तत्राह नाहमिति। भो अजि-

नाहं बिभेम्यजित तेऽतिभयानका-

त ते रूपादहं न बिभेमि कथंभूतात् आस्यं च जिह्वा चार्क-

सदृशानि नेत्राणि च भ्रूकुटीनां रभस आटोपश्च उग्रा दंष्ट्राश्च एता-

स्य जिह्वार्कनेत्रभ्रुकुटीरभसोग्रदं-

ष्ट्रानि अतिभयानकानि यस्मिंस्तस्मात् अंत्रमय्यः स्रजो य-

स्मिंस्तदांत्रस्रक् तस्मात् क्षतजाक्ताः केसरा यस्मिन्

ष्ट्रात्॥ आंत्रस्रजः क्षतजकेसर शं-

शंकुवदुन्नतौ स्तब्धौ कर्णौ यस्मिन् तच्च तत्तस्मात्

कुकर्णान्निर्ह्रादभीतदिगिभाद-

निर्ह्रादेन भीता दिगिभा यस्मात् अरीन् भिंदन्तीत्य-

प्र. रिभिन्नखाग्रात्॥ ८॥

४

रिभिंदितानि नखाग्राणि यस्मिन् एवंभूतादपि ते रूपादहं

न बिभेमि॥ ८॥

महद्भयंत्वन्यदस्तीत्याह त्रस्तोस्मीति दुःसहं

त्रस्तोस्म्यहंकृपणवत्सलदुःस

यदुग्रंसंसारचक्रे कदनंदुःखं तस्मादहं त्रस्तोस्मि

होग्र संसारचक्रकदनाद्ग्रसतां

तत्र च ग्रसतांहिंस्राणां मध्ये स्वकर्मभिर्बद्धः सन्प्रणी

प्रणीतः॥ बद्धःस्वकर्मभिरुपात्त

तोनिक्षिप्तोस्मि हे कृपणवत्सल हे उपात्तम कदानु

मतेंघ्रिमूलं प्रीतोपवर्गमर

त्वंप्रीतः सन्नपवर्गभूतं शरणं तवांघ्रिकमलंप्रति

णं ह्वयसे कदानु १

ह्वयसे मामाह्वयसि ॥१॥

दास्ये सति मत्प्रीतिरिति चेत्तर्हि नानायोनिषु क्लिश्यमान-

यस्मात्प्रियाप्रियवियोगसंयोग

स्य ज्ञानाभावात्त्वमेव तदुपदिशेति प्रार्थयते यस्मात्प्रियै-
रप्रियैश्च यथासंख्यं वियोगसंयोगाभ्यां जन्म यस्य तेन शो-

जन्मशोकाग्निना सकलयोनि-

काग्निना सकल योनिषु दह्यमानोस्मि दुःखस्य प्रतीकारः कार्यः
इति चेत्तत्राह दुःखस्यौषधं प्रतीकारस्तदपि दुःखमेव

षु दह्यमानः ॥ दुःखौषधं तद

एवमप्यतद्धिया देहाद्यभिमानेन मुह्यामि अतो

पि दुःखमतद्धियाहं भूमन्भ्र

हे भूमन्विभो मे तव दास्यरूपं योगं निस्तारोपायं

प्र. ५ **मामि वद मे तव दास्ययोगम् ॥ १० ॥**

वद ॥ १० ॥

ननु दास्ययोगेन प्रवृत्तस्यापि तदंतरायभूतानां पूर्वो

सोहं प्रियस्य सुहृदः परदेवता

क्तनाना दुःखानां कुतः परिहारस्तत्राह, सोहं त्वद्दासः सन्, भो नृसिंह, तव लीलाकथा, अनुगृणन्दुर्गाणि महादुःखा-

या लीलाकथास्तव नृसिंह वि

न्यंजस्तातितर्मितरामि, न, गणयिष्यामीत्यर्थः तत्र दे-
तुः गुणैरागादिभिर्विप्रयोगेण प्रमुक्तः सन्, तत्कुतः, ते प-

रिंचगीताः। अञ्जस्तितर्म्यनु

दयुगमेवालयो येषां भक्तानां त एवाहं साज्ञानिनः तैः संगो यस्य मम सोहं, कथंभूतस्य कथास्तत्राह, प्रिय

गृणन्गुणविप्रमुक्तो दुर्गाणि

स्येत्यादि कुतो ज्ञाताः (कथा) विरिंचेनगीतास्तात्संप्रदा-
यप्रवृत्ताः तथा चाथर्वणी श्रुतिः देवा ह वै प्रजापतिमब्रु

ते पदयुगालयहंससंगः १८

वन्नित्यादि दास्ये प्रवृत्तस्य भवदनुग्रहेण सत्संगस्ततो वी
तरागतया भगवद्गुणानुवर्णनं ततश्च न दुःखाभिभवः स्यादि

१८ ॥ श्रीनृसिंह ॥

ननु दुःखैस्तप्तस्य तत्प्रतीकारो लोके प्रसिद्ध एव किं मद्दास्यादिना,
तत्राह बालस्येति भो नृसिंह तप्तस्य तत्प्रतिविधिर्दुःखप्रतीका-

बालस्य नेह शरणं पितरौ नृसिं

र इह लोके योंजसेष्टः स त्वयोपेक्षितानां तावदेव क्षणमात्रमेव
न त्वात्यंतिकः तदेवाह बालस्य पितरौ शरणं रक्षकाविह न भ-

ह नार्तस्य चागदमुदन्वति म

वतः ताभ्यां पाल्यमानस्यापि तस्य दुःखदर्शनात् क्वचिदज्ञी-
गर्तादिषु ताभ्यामेव तद्वधदर्शनाच्च न चार्तस्य रोगिणोऽगद-

ज्जतो नौः ॥ तप्तस्य तत्प्रतिवि

मौषधं शरणं कृतेप्यौषधे मृत्युदर्शनात् न चोदन्वति समु-
द्रे मज्जतः पुंसो नौः शरणं तया सह मज्जनदर्शनात् अतः

धिर्य इहाञ्जसेष्टस्तावद्विभो त

त्वमेव शरणमित्यर्थः अथवैवं काक्वा व्याख्येयं तप्तस्य तत्प्र-
तिविधिर्य इह तावत्प्रसिद्धः स त्वदुपेक्षितानां किमंज-

प्र॰ ६ नुभृतां त्वदुपेक्षितानाम् ॥१२॥

सेष्टोपि तु नेष्ट एव यद्वा यस्तावदिह प्रतिविधिरिष्टः स ॥ ९ ॥
किमंजसा नेवाञ्जसेत्यादि योज्यं बालस्येत्यादि पूर्ववदेव,

ननुक्कचित्कुतश्चित्केनचित्कदाचित्कश्चिद्रक्षकोपिदृष्यत,

यस्मिन्यतो यर्हि येन च यस्य य-

एवेत्याशंक्य तत्रापि तत्तद्रूपेण त्वमेव रक्षक इत्युररीकृत्य

स्माद्यस्मै यथा यदुत यस्त्वप

तस्यैव सर्वात्मतामाह यस्मिन्निति अपरोऽर्वाचीनः पित्रा

दिः परो ब्रह्मादिर्वा भावः कर्ता तत्तत्कारकैर्यद्यत्करोतीति तत्स-

रः परो वा ॥ भावः करोति विकरो-

र्वै भवत एव स्वरूपं न तु पृथक् यस्मिन्नधिकरणे यतो नि

मित्तात् यर्हि यस्मिन्काले येन करणेन येन हेतु कर्ता संचोदि-

ति पृथक्स्वभावः संचोदित-

तश्च यस्य संबंधि यस्मादपादानाद्यस्मै संप्रदानाय यदी-

प्सिततमं यः कर्तेत्येवं सप्तविभक्त्यर्थाः यथा येन प्र-

स्तदखिलं भवतः स्वरूपम् ॥१३॥

कारेणेति क्रियाविशेषणभूतानामव्ययानामर्थः पृथक्स्वभा

वः सत्त्वादि प्रकृतिः करोत्युत्पादयति विकरोति रूपांतरं नयतीति ॥१३॥

अतोऽन्यस्य रक्षकस्याभावादसंसारित्वाच्च नित्य

मायामनः सृजति कर्ममयं बली

मुक्तस्त्वमेव मां शरणागतं रक्षेति प्रार्थयते, मायेति

द्वाभ्यां, त्वदंशस्य पुंसोऽनुमतेनेक्षणरूपेणानुग्रहेण,

यः कालेन चोदितगुणानुमते-

मनो मनः प्रधानं लिंगं माया सृजति, कथंभूता कालेन,

नोदिताः क्षोभिता गुणा यस्याः कथंभूतं मनः कर्मम-

नपुंसः ॥ छन्दोमयं यदजयाऽ

यं कुर्वद्रूपं बलीयो दुर्जयं छंदोमयं वेदोक्तकर्मप्रधानं च,

अजया जीवस्याविद्यया तद्योगार्थमर्पिताः षोडशारा

र्पितषोडशारे संसारचक्रमऽ

विकारा यस्मिन् यदेवंभूतं संसारचक्रात्मकं मनस्त-

त्कोऽतितरेत, भो अज, त्वदन्यस्त्वत्तः पृथक् स्थि-

प्र० ७ नको तितरेत्त्वदन्यः ॥ १४॥

तः त्वामभजन्नित्यर्थः ॥ १४॥

ननु ममापि मायासंबंधात्कर्तृत्वाद्यविशेषात्त्वत्तः

सत्त्वं हि नित्यविजितात्मगुणः

को विशेष इत्याह स इति स्वधाम्ना चिच्छक्त्या नित्यं

स्वधाम्ना कालो वशीकृतविसृज्य

विजिता आत्मनो बुद्धेर्गुणा येन स हि त्वम् यतः कालो

विसर्गशक्तिः चक्रे विसृष्टमजये

मायाप्रेरकः अत एव वशीकृता विसृज्यानां कार्याणां विस

श्वरषोडशारे निष्पीड्यमानमु

र्गाणां साधनानां च शक्तयो येन अत इक्षुदंडवन्निष्पी-

पकर्ष विभो प्रपन्नम् ॥ १८ ॥

ड्यमानं मामुपकर्षस्व समीपं नय ॥ १८ ॥

ननु लोकपालानां भोगान्भुंक्ष्व पित्र्यं वा राज्यमिदं दास्या-

दृष्टा मया दिवि विभोऽखिलधि

मि किमिति संसारादुद्विजसे तत्राह दृष्टा इति त्रिभिः

ष्ण्यपानामाऽऽयुः श्रियो विभव

श्रियः संपदः विभव उद्भवः आयुरादयो दृष्टा इति काक्वा

इच्छति यां जनोऽयम्॥ येऽस्मत्पितुः

नुच्छत्वमुक्तं तदेवाह येऽस्मत्पितुः कोपहासविकृतभ्रूभंग-

कुपितहासविजृंभितभ्रूविस्फूर्जि

मात्रेण विध्वस्ताः स च त्वया निरस्तः ॥ १६ ॥

प्र. ८ तेन लुलिताः स तु ते निरस्तः ॥ १६ ॥

तस्मादमूस्तनुभृतामहमाशि

यस्मादेवं तस्मादाशिषो भोगान् ज्ञस्तत्परिपाकं

षोऽज्ञ आयुः श्रियं विभवमैन्द्रि

विद्वानहमैन्द्रियमिन्द्रियै र्भोग्यं ब्रह्मणो भोगम,

यमाविरिंचात्॥ नेच्छामि ते विलु

भिव्याप्य किमपि नेच्छामि ते कालात्मनो रू

लितानुरुविक्रमेण कालात्मनो

विक्रमेण विलुलितान्विध्वस्तान् णिमादीनपि॥१७॥

पनय मां निजभृत्यपार्श्वम्॥१७॥

किंच वर्तमानकालेऽपि न भोग्या हीत्याह कुत्रेति श्रुतिः

कुत्राशिषः श्रुतिसुखा मृगतृ-

श्रवणं तदेव सुखं यासु ताः मृगतृष्णिका वन्मिथ्या भूताश्चाशिषः क्व अपोषाणां रुजां रोगाणां विरोह उद्भ-

ष्णिकरूपाः क्वेदं कलेवरमपोषरु-

वस्थानं क्व चेदं कलेवरं एवं चेत्सर्वोऽपि जनः किं न वि-

रज्यते तत्राह यदपि यद्यपि इति एवं विद्वानयं जन-

जां विरोहः॥ निर्विद्यते न तु जनो

स्तथापि न निर्विद्यते विरक्तो न भवति कुतः काम एवा-

नलस्तम् मधुतुल्यैः सुखलवैर्दुःसाध्यैरपि प्रामयन्

यदपीति विद्वान्कामानलं मधु

कामाग्निप्रामनव्यग्रस्य निर्वेदावकाशो नास्तीत्यर्थः

यद्वा अचिन्त्यमिदं तन्मायाचेष्टितमिति भावः॥

प्र॰ ९ लवैः प्रामयन्दुरापैः॥ १८॥ ॥१८॥

तर्हि त्वं कथं निर्विण्णोऽसि अनर्हेऽपि मयि प्रवृत्तया

क्वाहं रजःप्रभव ईश तमोधिके

त्वत्कृपयैवेत्याशयेनाह क्वेति रजसैव प्रभवो जन्म

स्मिन् जातः सुरेतरकुले क्व तवा

यस्य सः संबुध्यंतं वा कुलविशेषणम् तमोधि-

नुकंपा ॥ न ब्रह्मणो न तु भवस्य

कं यस्मिंस्तस्मिन्नसुराणां कुले जातोऽहं क्व क्व च तव

न वै रमाया यन्मेर्पितः शिरसि

नुकंपा तामेवाह ब्रह्मादीनां शिरस्सि यो नैवार्पितः स पद्मवत्सकल

पद्मकरः प्रसादः ॥ १३ ॥ संतापहरः करः प्रसादः पुरुषा

र्थरूपो मे शिरस्यर्पित इति यत् यद्वायानुकंपयेति वा ॥ १३ ॥

नचत्वयीदमतिचित्रमित्याह नैषेति एतेब्रह्मादय

नैषापरावरमतिर्भवतोननु

उत्तमा अयमसुरोनीचइत्येषापरावरमतिर्जंतोः प्राकृतस्य

स्याज्जंतोर्यथात्मसुहृदोजग-

यथातथाभवतोनैवस्यात् अत्रहेतुः जगतआत्मनःसुहृदश्च

तर्हिसर्वत्रमत्प्रसादएवंरूपश्चकिंनस्यात्तत्राह संसेवयातव

तस्तथापि॥ संसेवयासुरतरो-

प्रसादोभवति तत्रचसेवानुरूपं तत्तदिच्छानुसारेणधर्मादी-

नामुदयोभवति एवंसत्यपिवैषम्याभावेदृष्टान्तः सुरतरु

रिवतेप्रसादःसेवानुरूपम्

यथासेवकस्यैवसंकल्पानुसारेणफलंददातिनचविष-

प्र॰ १० दयोनपरावरत्वम् ॥ २०॥

मस्तद्वत्तत्रपरावरत्वमत्रकारणमितिप्रोषः॥२०॥

एतत्त्वद्भृत्यकृपया मया प्राप्तमिति त्वद्भृत्यपार्श्वे

एवं जननं निपतितं प्रभवाहि

मेव मां नयेत्याशयेनाह एवमिति यथा त्वयानुकंपि

कूपे कामाभिकाममनुयः प्र

तोऽस्म्येवं नारदेनात्मसात्कृत्वा पूर्वमनुगृहीतः सोऽहं

कथं नु त्वद्भृत्यसेवां विसृजामि कथंभूतोऽनुगृहीतोऽस्मि

पतत्प्रसंगात् ॥ कृत्वात्मसात्सु

प्रभव एवाहियुक्तः कूपस्तस्मिन्कामानभितः कामय

मानं जनं निपतितमनु तत्प्रसंगात्पतन्सोऽहं तदेवं

रर्षिणा भगवन्गृहीतः सोऽहं क

त्वद्भृत्यस्य नारदस्यानुग्रहेण त्वयात्यन्तमनुकंपितो

थं नु विसृजे तव भृत्यसेवाम् ॥ २१ ॥

स्म्ययमेव च मम परमोऽनुग्रहो न पुनरिदमतितुच्छं मत्प्राण

रक्षणादि ॥ २१ ॥

नचेदं त्वया मदनुग्रहार्थं कृतं किं त्वन्यार्थमित्याह

मत्प्राणरक्षणमनन्तपितुर्वध-

मो अनंत यदेतन्मत्प्राणरक्षणं मां हंतुमुद्यतस्य मत्पि-

श्च मन्ये स्वभृत्यऋषिवाक्यमृ-

तुर्वधश्च तदुभयं स्वभृत्यऋषिवाक्यमृतं सत्यं विधातु-

मित्यहं मन्ये कुतः यद्यस्मादसदयुक्तं विधित्सुः खड्गं

तं विधातुम् ॥ खड्गं प्रगृह्य यदऽ

प्रगृह्यावोचत् किं मदपरो मद्व्यतिरिक्तश्चेदीश्वरोस्ति

तर्हि त्वामिदानीमवतु तव कं शिरोहं हरामि इति पाठः

[कं निहन्मि / " हनामि]

वोचदसद्विधित्सुस्त्वामीश्वरो

न्तरोप्ययमेवार्थः यद्यदावोचत्तदा मत्प्राणरक्षणमिति

प्र· ११ **मदपरोवतु कं हरामि ॥ २२ ॥**

वान्वयः एतत्स्वसत्यं विधातुं निजभृत्यभाषितमित्यन्वैव बहु-

धा व्याख्यातम् ॥ २२ ॥

न चेदं पक्षपातेन रक्षणं दैत्यहननं च त्वयि स्वाभाविकं
किंतु मायागुणोपाधिकं सर्वात्मके त्वयि स्वतस्तदयोगा-
एकस्त्वमेव जगदेतदमुष्य
दित्याह एक इति एतज्जगत्त्वमेवैकः यद्यतः अमुष्या
दावन्ते च पृथगवस्यसि विरामं करोषि सन्मात्रतयाकार-
यत्त्वमाद्यन्तयोः प्रथगवस्य-
णत्वेनावधित्वेन च वर्तस इत्यर्थः अतो मध्यतश्च त्वमेव
कुतस्तर्हि भेदप्रतीतिस्तत्राह निजमायया गुणपरिणा-
सि मध्यतश्च॥ सृष्ट्वा गुणव्यति
मात्मकमिदं जगत्सृष्ट्वा तदनुप्रविष्टस्त्वं तैर्गुणैर्हेतुभू-
तैर्नानेव रक्षक इव हन्तेव चावसितः प्रतीतः तदुक्तं स्कं-
करं निजमाययेदं नानेव तैरव
धोपक्रमे निर्गुणोपि ह्यजो व्यक्तो भगवान्प्रकृतेः
परः स्वमायागुणमाविश्य बाध्यबाधकतां गत-
सितस्तदनुप्रविष्टः॥ २३॥
इत्यादिना॥ २३॥

ननु यद्येतज्जगदहमेव तर्हि जगतो वैषम्येण मम वैषम्यम-
पि किं न स्यादित्यत आह त्वं वैत्वमेवेदं सदसत्कार्यकारणात्म-

त्वं वा इदं सदसदीश भवांस्ततो

कं जगन्न तु त्वत्तः पृथक् भवांस्तु ततोऽन्यः आद्यन्तयोः पृथगव-
स्थानात् यद्यस्मादेवमतो यमात्मीयोऽयं पर इति या बुद्धिः सा-

न्यो माया यदात्मपरबुद्धिरि-

यं पार्थी मायैव कार्यकारणाभेदं दृष्टान्तेन साधयति यद्यतो यस्य
जन्म ईक्षणं प्रकाशश्च यस्मिन्निधनं च स्थितिश्च तद्धैतदेव अ-

यं ह्यपार्थी ॥ यद्यस्य जन्म नि-

ष्ठिर्बीजं कारणं तरुः कार्यं तयोर्यथा वसुकालमात्रत्वं अयम-
र्थः कालशब्देन नीलत्वाद्यसाधारणगुणयोगात्पृथ्वी वसु

धनं स्थितिरीक्षणं च तद्धैतदे-

शब्देन वस्तुमात्रं भूतसूक्ष्मं तत्र तरोर्यथा पृथ्वीमयबीजमात्र-
त्वं तस्य च यथा भूतसूक्ष्ममात्रत्वमेवं सर्वमपि कार्यकारणात्म-
कं जगत्परमकारणात्मकमेवेति तथा च पारमर्षं सूत्रम्

प्र· वं वसुकालवदष्टितर्वोः ॥२४॥

१२ तदनन्यत्वमारम्भणशब्दादिभ्य इति श्रुतिश्च वाचारम्भणं
विकारो नामधेयं मृत्तिकेत्येव सत्यमिति ॥॥२४॥

तस्मात्कारणादनन्यत्वमभिन्नत्वं कार्यस्य कुतः आरम्भणशब्दादिभ्यः
आरम्भणशब्दो वाचारम्भणमिति आदिपदे ऐतदात्म्यमित्यादश्रुतेभ्यः

तत्र तावदन्ते पृथगवस्थानं दर्पयति न्यस्येदमिति,

न्यस्येदमात्मनि जगद्विलयाम्

इदं जगदात्मनैवात्मनि निक्षिप्य स्वसुखमेवानुभवन्नि-
ष्क्रियः सन्प्रलयोदकमध्ये शयनं करोषि तर्हि किं

बुमध्ये शेषेत्मना निजसुखानु

जीवस्येव ममापि तमोवृत्तिरूपा निद्रास्ति न हि न हि
योग एव तु बहिर्वृत्त्यभावसाम्यान्निद्रोच्यत इत्याह

भवो निरीहः॥ योगेन मीलितदृ

हृ योगेन मीलिते दृशौ येन आत्मना स्वरूपप्र
काशेन निपीता निद्रा येन यतस्तुर्येऽवस्थात्रया

गात्मनिपीतनिद्रस्तुर्ये स्थितो,

तीते स्वरूपे स्थितस्त्वं न तु सुप्त इवात्मना तमो
युंक्षे योजयसि न प्रपूयसि न जाग्रत्स्वप्नयोरिव,

न तु तमो न गुणांश्च युंक्षे॥ २८॥

गुणान्विषयांश्चेत्यर्थः॥ २८॥

इदानीं कारणत्वेनादावपि पृथगवस्थानं दर्शयन्मध्य-

तस्यैव ते वपुरिदं निजकालशक्त्या-

तश्च त्वमेवेत्येतत्प्रपंचयन्ति चतुर्भिः यस्त्वमंभसि शेषे,

तस्यैव ते इदं जगद्वपुः स्वरूपं नान्यस्य, यतस्त्वं मध्य

त्या संचोदितप्रकृतिधर्मण आ-

तोपि तस्य कथंभूतस्य निजया कालशक्त्या संचो

दिताः प्रकृतेर्धर्माः सत्त्वादयो येन, स्वरूपत्वे हेतुः

त्मगूढम्॥ अम्भस्यनन्तशयना-

अनन्तशयनाच्छेषपर्यंकाद्विरमत्समाधिर्यस्य तस्य

तव नाभेः सकाशात् एकार्णवोदके महाब्जं लोकपद्म-

द्विरमत्समाधेर्नाभेरभूत्स्वकणि

मभूत् कथंभूतम् आत्मनि त्वय्येव गूढं सत् स्वकणि

प्र॰ १३ काया वटवन्महाब्जम्॥ २६॥

का तः सूक्ष्माद्वटबीजान्महावट इव॥ २६॥

तदेवं कारणत्वेनानुगतः सन्मध्यतश्चत्वमेव वर्त्तसे इत्यु-

तत्संभवः कविरतोन्यदपश्य-

क्रमेण तदेव शुद्धसत्त्वस्य ब्रह्मणोनुभवेन स्फुटयितुं त-

मानस्त्वां बीजमात्मनि ततं स्व

स्य प्राक्तनीमवस्थामाह तस्मिन्नब्जे संभवो यस्य कविर्ब्रह्मा

बहिर्विचिंत्य नाविंददब्दशात

अतः पश्चादन्यदपश्यन् बीजमुपादानकारणभूतं त्वां स्वस्मि-

मप्सु निमज्जमानो जातेंकुरे क-

न्व्याप्तं संतमपि नाविंदत् युक्तं चैतत् उहअहो अंकुरे जाते सति

थमुहोपलभेत बीजम् ॥ २७ ॥

बीजं तदनुगतं कारणं पृथक्कथं नाम पुमानुपपश्येत ॥ २७ ॥

सत्वात्मयोनिरतिविस्मित आ-

भवदुपासनया तु स्वस्मिन्नेव दृष्टवानित्याह,

स्थितोऽब्जं कालेन तीव्रतपसा,

स विति, परावृत्त्याब्जमास्थितः सन्, तीव्रेण,

परिशुद्धभावः॥ त्वामात्मनीश भु-

तपसा, ध्यानेन, अनेन सन्मात्ररूपेणोपा-

वि गंधमिवातिसूक्ष्मं भूतेंद्रि-

दानतया दर्शनमुक्तम्॥ २८॥

प्र० १४ याशयमये विततं ददर्श॥ २८॥

ईश्वरत्वेन च दृष्ट्वा कृतार्थो ऽभवदित्याह । एवम् ।

एवं सहस्रवदनांघ्रिशिरःक-

नेन प्रकारेण सहस्रमपरिमितानि यानि वदना

रोरु नासास्यकर्णनयनाभ-

दीनि तैराढ्यं समृद्धम् । मायामयं मायाप्रधानं ।

णायुधाढ्यम् ॥ मायामयं स-

सत्ताप्रपंचेनोपलक्षितः सन्निवेशः पादादि

दुपलक्षितसन्निवेशं दृष्ट्वा म-

रचना यस्य ॥ २३ ॥

हापुरुषमापमुदं विरिंचः ॥ २३ ॥

तस्मै भवान्हयशिरस्तनुं च

तदा च भवांस्तस्यानुग्रहं कृतवानित्याह।

बिभ्रद्वेददुहावतिबलौ मधुकै-

तस्मै इति, हयग्रीवमूर्तिं बिभ्रत्सन् रजस्तमो,

टभाख्यौ हत्वानयच्छ्रुतिगणां-

रूपौ मधुकैटभाख्यौ हत्वा तस्मै श्रुतिगणान्समर्पि

स्तु रजस्तमश्च सत्त्वं तव प्रिय

तवान्, तत्र हेतुः सत्त्वमिति ॥३०॥

प्र·
१५ तमां तनुमामनन्ति ॥ ३० ॥

एकस्त्वमेवेत्यादिभिरष्टभिः श्लोकैर्यदुक्तं पक्षपा-

इत्थं नृतिर्यगृषिदेवझषाव-

तेन रक्षणं द्विपक्षवधश्च सत्त्वोपाधिको न तु स्वत इति

तारैर्लोकान्विभावयसि हंसि

तदुपसंहरति इत्थमिति विभावयसि पालयसि हं-

जगत्प्रतीपान् ॥ धर्मं महापुरु-

ष्सि घातयसि कलौ तु तन्न करोषि यतस्तदा त्वं छन्नोऽ

ष पासि युगानुवृत्तं छन्नः क

भवः अतस्त्रिष्वपि युगेष्वाविर्भावात्स एवंभूत-

लौ यदभवस्त्रियुगोऽथ स त्वम् ॥ ३१ ॥

स्त्वं त्रियुग इति प्रसिद्धः ॥ ३१ ॥

तदेवं भगवतस्तत्त्वं निरूप्य स्वस्य वृत्तद्विचा-

नैतन्मनस्तव कथासु विकुंठ-

रायोग्यतां निवेदयन्प्रार्थयते नैतदिति त्रिभिः

नाथ संप्रीयते दुरितदुष्टमसा-

असाधु बहिर्मुखं तीव्रं दर्घरं हर्षशोकभयैरेष-

धु तीव्रमकामातुरं हर्षशोक

णातृष्णया चार्तं दुःखितमपि तत्कथासु न संप्रीयते

भयैषणार्तं तस्मिन्कथं तव

तस्मिन्नेवंभूते मनसि सति कथं तव तत्त्वं विचा-

प्र॰ गतिं विमृशामि दीनः ॥३२॥

१६ रयामि ॥३२॥

जिह्वैकतोऽच्युत विकर्षति मा

किंच जिह्वा अवितृप्तासती भो अच्युत मा मां यतो

वितृप्ता शिश्नोऽन्यतस्त्वगुदरं श्र

मधुराऽऽदिरसस्तत आकर्षति उदरं तु क्षुधासंततं स

वणं कुश्चित ॥ घ्राणोऽन्यतश्चप

त्वग्घ एव यत्किंचिदाऽऽहारमात्रं प्रतिचपला दृक्च

लद्दक्क्वच कर्मशक्ति र्बह्व्यः

क्षुः कर्मशक्तिः कर्मेंद्रियाणि लुनंति त्रोटयंति॥ ३३॥

सपत्न्य इव गेहपतिं लुनंति॥ ३३॥

नकेवलमहमेक एवैवं कष्टां दशामापन्नः किंतु महाजनोप्ये

एवंस्वकर्मपतितं भव वैतर-

वमेव क्लिश्यत्यतः सर्वं जनं पालयेति प्रार्थयते एवमिति भवः

ण्यामन्योन्यजन्ममरणाश-

संसार एव वैतरणीय महानदी तस्यां अन्योन्यतो यानि जन्मादीनि

नभीतभीतमशपश्यन्जनंस्व

तेभ्योतिभीतं स्वेषां परेषां च विग्रहेषु यथायथं वैरं मै त्रीच यस्य एवं मू-

परविग्रहवैरमैत्रं हन्तेतिपा

ढं जनं पश्यंस्त्वं हे पारचर तस्याः पारे स्थित नित्य मुक्त हंतेति अहो-

प्र॰ १७ रचरपाहिमूढमद्य ॥३४॥

कष्टमित्येवमनुकंप्याद्य पाहि वैतरणी मुत्तार्य पालय ॥३४॥

एकेन मया कथं सर्वो जनस्तारणीय इति चेत्तत्राह को न्विति कोनु

कोन्वत्र ते ऽखिलगुरो भगवन्प्र-

ते अत्र सर्व जनोत्तारणे प्रयासो न कोपि कुतः अस्य विश्वस्य
भवसंभवलोपानामुत्पत्तिस्थितिसंहाराणां हेतोः ततो पि कि-

यास उत्तारणे ऽस्य भवसंभवलो-

मेतद्दुष्करमिति भावः उचितं चैतदित्याह मूढेष्विति त्वां
च त्वदीयांश्च तारयिष्यामीमं दुराग्रहं मा कृथा इति चेत्तत्रा-

पहेतोः ॥ मूढेषु वै महदनुग्र-

ह तव ये प्रियजना भक्तास्ताननुसेवमानानां नो ऽस्माकं
तेन उत्तारणे न किंचित्कोति प्रयासो सुर बालका हरेः को ऽ-

ह आर्तबंधो किं तेन ते प्रिय

न्वत्र ते ऽखिलगुरो भगवन्प्रयासः प्रह्लाद इत्थमुपमंत्र्य

जनाननुसेवतां नः ॥ ३८ ॥

मिथो नराणामीप्रोन सख्यमकरोदपनीय मायाम् ३८ ॥

वत्सप्रह्लादत्वांतावत्तारयिष्यामि तावत्तैवकृतार्थः

नैवोद्विजे परदुरत्ययवैतरण्या-

स्याः किमनेन निर्बंधेनेत्यत आह नैवेति हे पर त्व-

त्वद्वीर्यगायनमहामृतमग्न

वीत्तमत्वद्वीर्यगायनमेव महामृतं तस्मिन्मग्नं चित्तं य-

चित्तः॥ शोचे ततो विमुखचेत

स्य सोहं भववैतरण्या नैवोद्विजे किंतु विमूढान्शोचामि तान्

सइंद्रियार्थमायासुखायभ

वाह ततो महामृताद्विमुखं चेतो येषां सत्यु तेंद्रियार्थनिमि-

प्र॰ ९८ रमुद्वहतोविमूढान्॥ ३६॥

त्तं यन्मायासुखं तदर्थं भरं कुटुंबादिभारमुद्वहतः॥ ३६॥

प्रायेण देव मुनयः स्व विमुक्ति

त्वं तावन्मुक्तिं गृहाण तां स्तुत त्वन्नामुनय उपदेक्ष्यंतीति चे-

कामा मौनं चरन्ति विजनेन प

त्तत्राह प्रायेणेति न विमुमुक्षो विमुक्तिं नेच्छामि तर्ह्यन्यं

रार्थ निष्ठाः नैतान्विहाय कृ

कमपि प्रार्थय मामेव किमिति निर्बध्नासीति चेदत

पणान्विमुमुक्ष एको नान्यं त्व-

आह त्वत्तोन्यमस्य जनस्य पारणं न पश्यामि ॥ ३७ ॥

दस्य पारणं भ्रमतोनुपश्ये ॥ ३७ ॥

नन्वेतेस्त्रीसंभोगादिना सुखिन एव न कृपणास्तत्राह यदिति

यन्मैथुनादिगृहमेधिसुखं हि

करयोः कंडूयनेन संघर्षणेनेव दुःखमनु दुःखं यस्मिन् तर्हि दुःख

तुच्छं कंडूयनेन करयोरिव दुःख

त्वादेव ततो निर्विद्य मुच्येरंस्तत्राह कृपणाः कामुका बहुदुःखभाजो

दुःखमं तृप्यंति नेह कृपणाब

ऽपीह गृहमेधिसुखेन तृप्यंत्यलमिति न मन्यंते कंडूतिवत्कामस्य दुःख

हुदुःखभाजः कंडूतिवन्मनसिजं

हत्वात् ननु केचित्कंडूतिमपि सहंते कामं चेत्यत्राह तत्प्रसादात्तु कश्चिद्धी

प्र॰ विषहेत धीरः ॥ ३८ ॥

१३ रएवमनसिजं कामं विषहेत न तु सर्वे अत्रापि कंडूतिवदिति दृष्टांतः॥

॥ ३८ ॥

ननुमौनादिभिर्मोक्षसाधनैः सुलभैव तेषामपि मुक्तिः,

मौनव्रतश्रुततपोध्ययनस्व-

तत्राह, मौनेति हे पुरुष अन्तर्यामिन्ये मौनादयोदश,

धर्मव्याख्यारहोजपसमाध-

आपवर्ग्या अपवर्गहेतवः प्रसिद्धाः रहो विविक्तवासः,

य आपवर्ग्याः॥ प्रायः परंपुरु

तेतु प्रायपुंसो, जितेंद्रियाणामिंद्रियभोगायार्थार्थं विक्री

षतेत्वजितेंद्रियाणां वार्त्ताभ

णतां वार्त्ताजीवनोपाया भवन्ति, दांभिकानां तु वार्त्ता,

वंत्युत न वात्र तु दांभिकानाम्॥ ३९॥

अपि भवन्ति वा न वा, दंभस्यानियतफलत्वात्॥ ३९॥

तज्ज्ञानं भक्तिं विना सकामैर्मौनादिभिर्न भवत्येवेत्याह रूपेइ-

रूपे इमे सदसती तव वेदसृष्टे

ति त्रिभिः बीजांकुरादिवत् प्रवाहापन्ने इमे सदसती कार्यकारणे

एव ते रूपे उपलक्षणभूते वेदेन सृष्टे प्रकाशिते न चान्यत् स्वसमवे-

बीजांकुरादिव न चान्यदरूपक-

तं गौरत्वादिकमिव देवदत्तादेः कुतः अरूपकस्य प्राकृतरूपा

दिशून्यस्य अतो युक्ताः संयता एव भक्तियोगेन प्रत्यक्षं त्वामुः

स्य ॥ युक्ताः समक्षमुभयत्र वि-

भयत्र कार्ये कारणे चानुगतं पश्यंति मथनेन दारुषु वह्निमिव

नान्यतः स्यात् तज्ज्ञानमिति शेषः यद्वा ज्ञानप्रकारमेवाह

चिन्वते त्वां योगेन वह्निमिव

एतदुभयमन्यतः प्रधानपरमाणवादेर्न स्यात् सऐक्षते-

प्र. २० दारुषु नान्यतः स्यात् ॥ ४० ॥

त्यादिश्रुतेः अतस्त्वमेव कारणत्वात् सर्वत्रानुस्यूत इति ॥ ४० ॥

त्वंवायुरग्निरवनिर्वियदंबुमा-
तदेवाह त्वंवायुरिति हृदयंमनः चित्तं अनु
त्राः प्राणेंद्रियाणिहृदयंचिद
ग्रहो हंकारो देवतावर्गोवा सगुणः स्थूलः विगु-
नुग्रहश्च॥ सर्वत्वमेवसगुणो
णः सूक्ष्मः मनश्चवचश्च मनोवचस्तेन निरुक्तं
विगुणश्चभूमन्नान्यत्वदस्त्य
प्रकाप्यितं किमपित्वत्तोन्यन्नास्ति ॥ ४१॥
पिमनोवचसानिरुक्तम्॥४१॥

अभक्तास्तु स्वस्मिन्ननुगतमपि त्वां न जानंतीत्याह नैतइति

नैतेगुणानगुणिनोमहदादयो

एतेगुणाद्यभिमानिनोदेवा आद्यंतवंतोजडोपाधित्वादनाद्यंतं

निरुपाधिं त्वां न विदंति हि यस्मात्तु धियो विद्वांस एवं विचार्य

येसर्वेमनःप्रभृतयःसहदेवम-

शब्दादध्ययनादिव्यापारादुपरमंति त्वामेव समाधिनोपा-

सत इत्यर्थः तथा च श्रुतिः किमर्था वयमध्येष्यामहे कि-

र्त्याः ॥ आद्यन्तवन्तउरुगाय

मर्था वयं यक्ष्यामह इति नानुध्यायेद्बहूञ्छब्दान्वाचो

विदंतिहित्वामेवंविमृश्यसु

विग्लापनं हि तदिति स्मृतिश्च यदा ते मोहकलिलं बुद्धिर्व्यति

प्र· २१ धियोविरमंतिशब्दात् ॥ ४२॥

तरिष्यति तदा गन्तासि निर्वेदं श्रोतव्यस्य श्रुतस्य चेत्यादिः ॥

॥ ४२॥

उपसंहरति तद्विति हे अर्हत्तम नमः स्तुतिकर्मपूजाः

तत्तेर्हत्तम नमः स्तुतिकर्मपू

प्रणिपातस्तुति सर्वकर्मार्पणानि कर्म च परिचर्या चर-

जाः कर्मस्मृतिश्चरणयोः श्रव

णयोः स्मृतिश्च कथायां श्रवणं चेत्येवं षडंगया सम्यक्सेव-

णं कथायाम्॥ संसेवया त्वयि

या विना परमहंसानां गतौ प्राप्येत त्वयि जनः कथं भक्तिं ल-

विनेति षडंगया किं भक्तिं जनः

भेत यस्माद्देवं भक्तिं विना न मोक्षो न च भक्तिः संसेवया वि-

परमहंसगतौ लभेत ॥ ४३॥

ना तः प्राक्प्रार्थितं त्वद्दास्ययोगमेव देहीति प्रकरणार्थः॥ ४३॥

श्रीनारदउवाच एतावद्वर्णितगुणो भक्त्या

एतावंतो वर्णिता गुणा यस्य, यतमन्युरुपसंहृतकोपः ॥४४॥

भक्तेन निर्गुणः ॥ प्रह्लादं प्रणतं प्रीतो यतमन्यु-

रभाषत ॥ ४४ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ प्रह्लाद भद्र भ-

कामान्पूरयतीति तथा यद्वा पुरुषार्थप्रवाहोऽस्मीत्यर्थः ॥ ४५ ॥

द्रं ते प्रीतोऽहं ते सुरोत्तम ॥ वरं वृणीष्वाभिमतं का-

मपूरोऽस्म्यहं नृणाम् ॥ ४५ ॥ माम् अप्रीणत आयुष्मन्

अप्रीणतः अप्रीणायतः, तमुम् पूर्णकामत्वेन प्रोचितुम् ॥ ४६ ॥

दर्शनं दुर्लभं हि मे ॥ दृष्ट्वा मां न पुनर्जंतुरात्मानं तप्तुम-

र्हति ॥ ४६ ॥ प्रीणंति ह्यथ मां धीराः सर्वभावेन सा-

प्रीणंति तोषयन्ति ॥ ४७ ॥

धवः श्रेयस्कामा महाभागाः सर्वासामाशिषां

पतिम् ॥ ४७ ॥ एवं प्रलोभ्यमानोऽपि वरैर्लोकप्र-

लोभनैः ॥ एकांतित्वाद्भगवति नैच्छत्तानसुरोत्तमः ॥ ४८ ॥ इति प्रलोभनद-

नैच्छत् न प्राप्य भक्तित्वात्

सिवः ॥ सं पूर्णम् प्रभुं भवतु ॥ ३८ ॥

𑆢𑆴𑆒𑆴𑆠𑆼𑆢𑆾𑆂 𑆢𑆴𑆒𑆴𑆩𑆤𑆼𑆩𑆴𑆱𑆶𑆒𑆴𑆢𑆠𑆼𑆩𑆴𑆱𑆶𑆒𑆴𑆢𑆴𑆤𑆼𑆂𑇅 𑆱𑆶𑆢𑆶𑆑𑆼𑆂
𑆩𑆛𑆤𑆺𑆩𑆴𑆢𑆼𑆮𑆛𑆬𑆩𑆱𑆶𑆠𑆼𑇆 𑇆𑆪𑆤𑆩𑆶𑆛𑆤𑆮𑆱𑆶𑆮𑆠𑆴𑆥𑆑
𑆱𑆶𑆂 𑆥𑆤𑆱𑆶𑆬𑆤𑆠𑆼𑆤𑆛𑆮𑆠𑆴𑆩𑆛𑆂𑇅 𑆩𑆛𑆩𑆶𑆱𑆤𑆢𑆶𑆴𑆮𑆁𑆩
𑆪𑆠𑆴𑆩𑆤𑆮𑆤𑆱𑆶𑆂 𑆩𑆑𑆼𑆮𑆩𑆛𑆂𑇆 𑇆𑆪𑆤𑆱𑆶𑆛𑆤𑆮𑆱𑆶𑆮
𑆠𑆴𑆩𑆱𑆴𑆩𑆶 𑆪𑆴𑆩𑆶𑆛𑆤𑆼𑆤𑆛𑆮𑆠𑆴𑆥𑆤𑆥𑆂𑇅 𑆥𑆤𑆥𑆩𑆶𑆪𑆼𑆤
𑆤𑆑𑆁𑆩𑆶𑆪𑆠𑆴𑆩𑆤𑆂 𑆪𑆴𑆩𑆶 𑆩𑆑𑆼𑆮𑆥𑆤𑆥𑆂𑇆 𑇆𑆱𑆶𑆢𑆴𑆁𑆩
𑆩𑆛𑆩𑆼𑆢𑆶𑆪𑆂 𑆪𑆤𑆼𑆩𑆠𑆱𑆶𑆠𑆶𑆢𑆶𑆪𑆩𑆩𑇅 𑆩𑆼𑆤𑆠𑆶𑆩𑆼𑆢𑆶𑆩𑆮𑆱𑆶𑆟𑆥𑆪𑆤𑆂
𑆩𑆤𑆠𑆶𑆤𑆂𑇆 𑇆𑆟𑆢𑆶𑆩𑆮𑆤𑆼𑆛𑆬𑆩𑆑𑆶𑆪𑆼𑆤𑆑𑆤𑆴𑆩𑆢𑆁𑆥𑆤
𑆪𑆩𑆤𑆱𑆶𑇅 𑆮𑆴𑆱𑆶𑆤𑆶𑆮𑆵𑆤𑆥𑆠𑆴𑆢𑆵𑆢𑆱𑆵𑆮𑆵 𑆪𑆤𑆠𑆶𑆂 𑆩𑆤𑆑𑆼𑆢𑆴
𑆤𑆮𑆢𑆶𑆱𑆼𑆑𑆶𑆠𑆶𑇆 𑇆𑆱𑆶𑆮𑆼𑆮𑆩𑆬𑆴𑆬𑆼𑆩𑆼𑆢𑆼 𑆟𑆬𑆼𑆤𑆱𑆶 𑆪𑆤𑆛𑆩𑆴
𑆬𑆤𑆩𑆾𑇅 𑆥𑆤𑆮𑆠𑆶𑆩𑆪𑆤𑆠𑆶𑆁𑆪𑆴𑆢𑆼𑆁 𑆪𑆤𑆠𑆶𑆥𑆩𑆴𑆱𑆶𑆤𑆩𑆾𑇆 𑇆
𑆩𑆤𑆱𑆶𑆑𑆼𑆁𑆮𑆤𑆱𑆶𑆑𑆼𑆁𑆑𑆢𑆼𑆩𑆼𑆁𑆑𑆼𑆁𑆱𑆶𑆩𑆬𑆶𑆑𑆂𑇅 𑆩𑆤𑆱𑆶𑆢𑆮𑆩𑆱𑆶𑆢𑆶
𑆢𑆶𑆩𑆤𑆢𑆱𑆶𑆩𑆬𑆤𑆂𑇆

ॐ श्रीगणेशाय नमः अस्य श्रीगायत्रीमन्त्रस्य
ठस ऋषिः धामठसे देवता सवितागायत्रीछन्दः
ठरीरं समक्तिः अुद्धेन समसुपापक्षयकेल्पे
विनियोगः अस्यपगायत्रीषक्र उपणिकैकविंसतिम
ठस समद्य स्मठकगिप्रेतिसंकल्पः प्रक्र उनिम्रि
वर्णे सठसप्रैकविंसति पठउसप्रप्रिनिमन्त्रस्य
वेस्यातिसवस अठेरक्रनेउकं धासेषृक्रे
नमः अप्रप्रमः ठसठसठतिकाप्रस एवक्रमय
मिप्रमः प्रक्रतिसन्त्रे मिप्रनूनमः समप्रनं
अुणे लिक्र नकोधूकप्रिउक्र प्रये उलभलेनलप्रे
क्रुपन्नुषेरुसणे क्रिमलमसमले क्रमसप्रेसउक्के
कसप्रनेरलसप्रे [redacted] क० सठिउ कठसमे
भ्रगलं ठकं उक्रुक्रयक्रं सकलमलगउवक्रुयं

[illegible]

विमु क्ति मक्ते क ॐ म्कु ने षेम मू म्लकमले मीउ
वल्ले षेम मभ इक वल्लमडिडे म्मुं ॐ उॐ
ट्र ठ्र टं टं टं टं ठिं ठिं म्मं म्मः ॐ ट ऋषि मुझलि
मेवउ क्रिय मक्ति मडिउम् मड म्भेकमएप
गायत्री मुडं ममद्ध यभि ०... हूं मट्ट मुठ्ठ मक्ते
क्विम्लकमले विकृक्ति ल्ले क्विभ इक वल्लमडि
उ ॐ क्रं यभक्र ऋषिः मीगुरुदेवउ गुरु
यमक्ति मडिउम् मडम्भेकम् एप गायत्री मुडं
ममद्ध यभि ०... वृक्र गकूं मुरंभमकु ने मड
म्म्लकमले मुलक्र वल्ले निगकृ ऋषिः यं
वृक्र देवउ मुमुउ नतु मुकु षी मडभय मक्ति
मडिउम् मड म्भेकमए यगायत्री मुडं ममद्ध
यभि ०... मुरंयनभगायत्री मनीनं भेक्रय
यिनी यमूः मकूल्ल भ इ ~ एवमू क्रे कवेनः

ॐ हृं लीं हुम मं यक्रु गायत्री वरुण ऽविली सुर
ष रसथ३तिहं धनल्मन विष्णु ३ ९३ रस्थ रस्थवि
णि: ॐ वियघ भय प्र चेष्टु गृहे ग रे स्कु मनिस्नुम
न्नु क: ध रुम ३ णि केकविं मति मटमुम पृ के सुर
प रसथ मु मष्टे ३२ मुणाग मक्रे ३ कि ष्ठं वमि
मउढू लकमले ३ धुका भून मढुम कलिकायां
वं मं धं सं नम: ३मष्टे प्रथक कू ष्ठ य गल सुर
य नक्रुवरुणय पक्रि मिक्रि त्रिमक्रि मडि३न्य
प मरुम भकलक्रियालि ऽ गल्ल रमा णिथ३ये
ॐ ग्लौं गल्ल सुराय नम: श्रीगल सुरं पूजद मान
मैथमन्दे: संपूज्य धरुम ३भ रस्थ रस्थं निवेद
यामि नम: ३ म्रे परि लिङ्ग मुन्ने मुणिधुनमक्रे
विष्णु मष्टं ३ कि के महुम कलिकायां वं कं मं
यं गं लं नम: ३ मष्टे श्री इंमाकूमष्ठय मउगान

न्यय वंभङ्गे गायत्री मक्तिमडिङ्य पसुक

ऋभाला कमङ्गलणगिल्ले लेकाणियङये ॐ

ङवृक्षन्न नमः श्रीवृक्ष्ण्णे एङ्क भानमेथमा

ङैः संपुरू धङ्गङसम्भस्त्पाम्त्यं निवेमयाभि

नमः ङसृथगिन क्तिसृस्त्री गकरूङ्गरूङय

स्त्रिनेङ्य ऋङभीपथमङ्कमान्य वंभङ्गेलक्ष्मी

मक्तिमडिङ्य मङ्गमक्त गमयक्षणगिल्ले न

गागिथङये ॐ क्लीं विष्णवे नमः श्रीविष्णुएङ्क

भानमेथमाङैः संपुरू धङ्गङसम्भस्त्पास्त्यं

निवेमयाभि नमः ङसृथगिङ्मयस्त्रने

ऋनाङङमक्ते कपुरूकंलमङ्कमिस्त्रम

मम्लकमने पूमङ्गवि विकृस्त्रङमक्तम

कत्तिकायाः कांपंगंथ्यंरं संकंरंगंरंरंॐ

नमः ङऋष्टे श्रीवृधरूङ्गरूङयङिनेङ्य सु

क्रू ह्रूंटिक मङ्क मण्य व भङ्गे प वडीम क्रिम
डिउय म्रमुउ कुभ्रू ठय वगम डमुय रि
मुलण ति कुउ णिथउये ॐह्रींकरूयनमः
म्रीकरूं एन्द्व भ नमेयमगे: मंप्रटू क्षष्ट्रम्र
भरथ रप्यं निवेमय भिनमः उम्रेयतिक
ॐ म्रु नेविमुरू मरु प्रभकुल कं मेम्र म
मलकभले वैकुद मलि मरूमकतिकयं
मंम्रं ॐ ॐ उं ॐ ट एं एं ह्रं टं टं ॐ ॐ मं
म्रः नमः उम्रष्टे म्री मुद्र लि गय निम्रन
हूँ उि दीप मिपक ग धक मण्य म्रडं धृट्य
मृविकूम क्रिमडिउय ड्क्रियाणिथउये
ॐ डं मं रुीव द्मनेनमः म्रीरुीवड्म नण्ड्वः
भ नमेथमगे: मंप्रटू मडम्र भरथ रमं

निवेदयामि नमः ॐ श्रीपति हृमए मुने श्रुत्पु
मके विद्रुमठं लसत्त्रिदलकमले गो
क्षीर वरु सद्म कल्पिकायां तुं डं क्रैं नमः
ॐ ऐ श्रीमत्वह्व ह्रिमान कृद्य पाम
त्रिमंडिड्य विश्वेद्व त्रिभिर्त्रिलयकाति
विग एअथऊये ह्रं यें पामन्त्रे नमः श्रीपा
मन्त्रं ए द्व मानमेय मगौ मंधृ मडम्
मत्स्य र्यं निवेदयामि नमः ॐ श्रीपति मि
मुने वृक्षगव्र मके कद्र रुद्र मंगरत्न
डम्मलपक्रै नमत्त्रिद्रुक्के टि पृठमरु
म कल्पिकायां पंमम त्रिक विंमति
कां श्रुत्वड ॐ ऐ लें मवमत्रिसम—

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]